

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm VII. Significasti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

tionis & postulationis in ordine ad imperandam admissionem, vel confirmationem.

CAPITVLVM VI.

Quamuis.

PARAPHRASIS.

Duobus Iudicibus causa à Sede Apostolica commissa erat, sed non addita clausula; Si vnus cognoscere non possit, aut nolit, vt alter solus cognoscat. Dubitatum est, an hoc casu alter Iudicem causam alij, etiam ipsi Coiudici suo, subdelegare possit. Ad hoc respondet Alex. III. affirmatiuè,

SUMMARIUM.

Iudex iudicare potest, vt delegatus & subdelegatus; non debet tamen variam, sed vnā sententiam proferre: quod locum habet in omnibus casibus pendentibus à iudicio intellectus; secus probabiliter est in casibus pendentibus ab arbitrio voluntatis.

NOTANDVM Vn. Iudex duplici iure, ac veluti duas personas agendo iudicare potest, videl. vt delegatus, & vt subdelegatus. Sed necesse est, vt vnā, non variā sententiam proferat, vti bene hic monet Abb. n. 2. Decius prope finem, iun. addit. Quia qua conscientia iudicat aliquid iustum esse vt delegatus, eādē quoq; vt subdelegatus, arg. c. penult. §. Porro, iun. Gl. ver. nihil agit. Et admonet Decius post Abbat. ex c. cum olim, de sent. & re iudic. id locum habere in omnibus negotijs pendentibus à iudicio intellectus: Vt si quis duplici iure fungatur in præsentando clerico ad beneficium, v. g. vt Ecclesiæ Præpositus, & vnus ex Canonicis; vel si Procurator à duobus constitutus ad præsentandum, vel eligendum, quod in talibus casibus diuersos nominare non possint. Sed in pendentibus ab arbitrio voluntatis secus dicendum, ait Decius, contra Lapum: v. g. si duæ electiones in discordia factæ sint,

quod contemptus, seu ad eligendum non vocatus, possit vni earum se opponere, vt rescindatur, alteri se non opponere. Quod probabiliter dictum videtur, saltem si rationem afferat contemptus, cur huic, non alteri electioni se opponat, ne alioquin ex inuidia vel æmulatione procedere videatur.

QUÆRES. Quæ fuerit ratio dubitandi in hoc c. Ea fuit: Quia si duobus Iudicibus causa commissa fuit non in solidum, sed vti simul cognoscant, non addita clausula, Si non omnes, vnus sine altero cognoscere non potest. c. causam, i 6. hoc tit. Sed solutio est: quia alter, cui socius partes suas committit, non censetur solus, seu iure singulari iudicare, sed tam suo, quam socij nomine. Et cum à iure concessum sit delegato Principis partes suas alteri subdelegare, fauor iste seu priuilegium ob Principis honorem datum restringi non debet, sed potius amplè interpretandum, vt etiam ipsi coiudici commissio fieri possit.

CAPITVLVM VII.

Significasti.

PARAPHRASIS.

Si Iudex à Sede Apostolica delegatus executionem sententiæ à se latæ Ordinario committat, is verò vel nolit, vel non possit (alijs sibi resistentibus) exequi, non prohibetur delegatus ipsemet, Apostolice sibi commissæ auctoritate exequi, & eos qui resistent, Ecclesiastica censura coercere.

SUMMARIUM.

1. *Delegatus Principis, cui absolutè causa commissa est, habet potestatem cognoscendi, decidendi, exequendi, vel executionem alteri committendi.*
2. *Delegatus Papæ, si Ordinarius vel Princeps laicus inuocatus non velit, vel possit succurrere, potest ipse manu armata sententiam suam executioni mandare.*
3. *Episcopus temporali inuisione carens potest habere armatos officiales paratos.*

ratos ad executionem iustitiæ, si opus sit aduersus contumaces.

NOTANDVM I. Cui causa à Principe absolute delegata est, is non solum potestatem habet cognoscendi, ac decidendi, sed etiam exequendi, vel alteri executionem committendi. Consentit c. ex literis, 29. hoc tit.

NOTANDVM II. Delegatus Papæ sententiæ à se lata executionem frequenter committit Ordinario loci, quippe per quem id melius fieri potest, cum Officiales idoneos habeat, qualibus ipse Iudex delegatus firmè caret. Si tamen velit, & possit, non prohibetur exequi per se, vel proprios Ministros, ut hic docent Innocent. Abb. Barbat. Decius & alij, contra Gl. magnam not. 1.

QVÆRITVR hic primò: Quæ fuerit ratio dubitandi in hoc c. Respond. Eam fuisse; Quia si Iudex delegatus executionem sententiæ alteri mandauit, censetur functus officio suo, & iurisdictione à se abdicasse, ut eam reassumere non possit, saltem si alter exequi cœperat, iuxta c. in literis, 9. hoc tit. Responso est facilis, si dicamus cum Abb. hic n. 7. Barbat. col. 3. Quòd in casu huius c. delegatus iurisdictionem non abdicarit, quia ordinariū non constituit subdelegatum, sed solum ministrum ac veluti Officialem suum, implorando auxilium eius ad sententiæ executionem.

QVÆRITVR secundò: Vtrum delegatus Papæ manu armata sententiam executioni mandare possit? Respondeo & Dico I. Certum esse debet, quòd delegatus brachium seculare in subsidium inuocare possit, si aliter causam sibi commissam expedire, aut sententiam à se latam exequi non possit. Ita docent hic Innoc. & Ioann. Andr. n. 7. Abb. n. 8. Barbat. col. 6. Decius n. 4. Zabar. in Clem. vn. de offic. delegati. Prob. addit. ad Ioann. Monachum in c. vn. n. 4. de statu Regul. in 6. D. Marthæ de iurisdic. p. 1. c. 50. Cum enim Episcopo talis potestas inuocandi brachij secularis concessa sit, argum. c. Administratores, 26. causa 24. q. 3. cur non etiam delegata Papæ, cum in causa sibi commissa

maiore illo potestate & auctoritate fungatur, c. sanè, 11. hoc tit. Neque refert, quòd in Apostolicis mādatis interdum clausula illa addi soleat; *Inuocato etiam, si opus sit, auxilio brachij secularis.* Nam etiam si non exprimat, tacitè intelligitur: cum non rarum id sit, ut quæ de iure insunt conditiones, exprimantur, quia expressa magis apprehenduntur, quàm subintellecta. Hæc autem facultas, si opus sit, inuocandi brachij secularis de iure inesse videtur, cum alioquin potestas iudici delegato commissa sepe inutilis esset, nec executioni mandari posset.

Dico II. Delegatus Papæ, ordinariè loquendo, manum armatam ipsemet conducere non debet, sed aliunde accerere, inuocando auxilium in primis Ordinarij Ecclesiastici, si sufficiens sit, alioquin Principis laici: Sed si isti succurrere ei non possint, aut uolint, adeòque in defectum etiam ipsemet delegatus manum armatam conducere poterit. Ita hic docet, & DD. conciliat Decius cit. n. 4. Ratio est: Quia delegatus non potest aliquid, præsertim quod arduum sit, agere, nisi in mādato eius comprehendatur. Sed ut manum armatam delegatus conducatur ad causæ expeditionem, non censetur comprehensum in mandato, si modo faciliore, magisque consueto uti possit, videl. inuocando auxilium potestatis ordinariæ, ecclesiasticæ in primis, deinde secularis. Sed in defectum, id est, si ordinarius seu magis consuetus iste succursus haberi non possit, tum non prohibetur ipsemet remedium adhibere, argum. c. præterea, 5. hoc tit.

QVÆRITVR tertio: Vtrum Episcopus, qui tēporali iurisdictione caret, Officiales armatos habere possit, paratos ad executione iustitiæ, si opus sit, aduersus contumaces. Negat Abb. hic n. 10. Sed alij cōmuniter affirmant post Bald. in l. nam salutem, §. fin. ff. de offic. præfecti Vigilum, uti videre est apud Barbatiam hic col. 7. Decium n. 6. D. Martham cit. c. 50. Quia licet Clericis armorum usus prohibitus sit, excipi tamen debet casus necessitatis, si aliter iura sua contra impediētes exercere aut defendere non possint, arg. c. dilecto 6. de sent. excom. in. 6.

Gggg CAPI-